

**LIETUVOS BANKO
FINANSŲ RINKOS PRIEŽIŪROS TARNYBOS
TEISĖS IR LICENCIJAVIMO DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL X.X. IR IF P&C INSURANCE AS GINČO NAGRINĖJIMO**

2021-10-14 Nr. 429-367

Vilnius

Lietuvos bankas gavo X.X. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo pareiškėjas prašė išnagrinėti tarp jo ir *If P&C Insurance AS*, veikiančios Lietuvoje per įsteigtą filialą, (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2020 m. birželio 29 d. pareiškėjas ir draudikas sudarė Būsto draudimo sutartį (draudimo liudijimo Nr. *duomenys neskelbiami*) (toliau – Draudimo sutartis), draudimo laikotarpis – nuo 2020 m. birželio 30 d. iki 2021 m. birželio 29 d. Draudimo sutartimi buvo apdraustas butas, esantis *duomenys neskelbiami*, namų turtas bei turto valdytojo civilinė atsakomybė. Draudimo sutarčiai taikomas draudimo variantas „If super namai“.

2021 m. birželio 14 d. pareiškėjas draudikui pateikė pranešimą apie 2021 m. birželio 13 d. įvykusį įvykį: „vonios patalpoje skilusi (atlipusi) plytelė ir pavojingai pakibęs boileris, remontas atliktas neseniai, prieš pusantų metų, taip pat išsipūtusios durys vonios patalpose, sugedo LG DVD ir kambario patalpose vietomis kampuose palubėje skilusi siena, kampai, kitos vietos“ (toliau – Įvykis).

2021 m. birželio 15 d. draudiko atstovė UAB „Smart claims“ atliko sugadinto turto apžiūrą. Draudiko atstovas surašė du sugadinto, apgadinto turto apžiūros aktus (toliau – Apžiūros aktai), kuriuose nurodyta: „Užfiksuota sienų siūlių, sienų lubų siūlių dažų įtrūkimai. Įtrūkimai daugiausia gelžbetoninių kolonų ir sienų sutrūkimų vietose; fiksuotas dušo patalpos įėjimo durų varčios pažeidimas. Išbrinkusi viršutinė varčios dalis. Virš staktos apliejimo požymių nėra. Apvadai nepažeisti. Fiksuota drėgmė 10 proc.“

UAB „Smart claims“ 2021 m. liepos 12 d. sudarytoje Nuostolių nekilnojamajam turtui priežasties vertinimo ataskaitoje Nr. *duomenys neskelbiami* (toliau – Ekspertinė išvada Nr. 1) nurodyta, kad „vidaus patalpų sienų ir lubų daugybinių apdailos defektų atsiradimo priežastis yra natūralus pastato konstrukcijų ar jo dalių judėjimas/sėdimas. Tai įprastų, ilgalaikių procesų pasekmė, be staigaus netikėto išorinio poveikio.“

UAB „Smart claims“ 2021 m. liepos 12 d. sudarytoje Nuostolių nekilnojamajam turtui priežasties vertinimo ataskaitoje Nr. *duomenys neskelbiami* (toliau – Ekspertinė išvada Nr. 2) nurodyta, kad „durų defektų vietose išorinio koncentruoto mechaninio poveikio žymiu, užliejimo iš aukščiau esančių patalpų, ar vamzdynų avarių neužfiksuota, kas galėtų įtakoti defektų atsiradimą. Tai indikuoja, kad defektai nėra staigaus ir netikėto išorinio poveikio pasekmė.“

Draudiko atstovė 2021 m. birželio 15 d. apžiūrėdama sugadintą turtą apžiūrėjo ir DVD grotuvą. Apžiūros metu buvo nustatyta, kad DVD grotuvas pagamintas 2008 m. Draudikas, siekdamas nustatyti DVD grotuvo gedimo priežastį, paprašė pareiškėjo įrenginį perduoti remontuoti bendrovei UAB „Emtoservis“ ir pateikti įrenginio įsigijimo dokumentus. Vis dėlto pareiškėjas atsisakė kreiptis į draudiko pasiūlytą remonto bendrovę ir pateikti įrenginio įsigijimo dokumentus ir kreipėsi į savo pasirinktą meistrą, šis apžiūrėjo įrenginį 2021 m. liepos 29 d. ir parengė pažymą. Joje nurodyta, kad „galima gedimo priežastis – pagrindinės valdymo plokštės – procesoriaus perkaitimas, dėl prietaiso per ilgai neišjungto iš maitinimo tinklo, tiek budėjimo, tiek darbo režimuose.“

Draudikas, vadovaudamasis Draudimo sutarčiai taikomų Būsto draudimo taisyklių Nr. TBD-20191 (toliau – Taisyklės) 74, 75, 79 ir 82 punktais, kuriuose nustatyta, kad draudimo išmoka nėra mokama, jei įvykis neatitinka staigaus ir netikėto įvykio kriterijų ir žala buvo

padaryta dėl natūralaus nusidėvėjimo, neišvengiamų natūralių procesų, dėl konstrukcijų nusėdimo, pakilimo, pasislinkimo, išsiplėtimo, taip pat dėl pastato statybos klaidų ar trūkumų, atsisakė pareiškėjui išmokėti turto defektų remonto išlaidas atlyginančią draudimo išmoką.

Draudikas nustatęs, kad DVD grotuvas pagamintas 2008 m., ir vadovaudamasis Taisyklių 56 punkto nuostata, kad draudimas negalioja namų turto įrenginiams, įvykio dieną senesniems kaip 4 metai, atsisakė mokėti draudimo išmoką už sugedusį DVD grotuvą.

Pareiškėjas, nesutikdamas su draudiko sprendimu atsisakyti mokėti draudimo išmoką, atlyginančią pastato sienų ir lubų skilimų remonto išlaidas, vonios durų bei DVD grotuvo remonto išlaidas, draudikui pateiktoje pretenzijoje nurodė, kad 2020 m. buvo atliktas buto remontas, bute gyvena nuomininkai, jokių vibracijų nėra, namas senas, todėl namo konstrukcijos nejuda. Pareiškėjas teigė, kad apgadینimai buvo užfiksuoti tik po nuomininkų išsikraustymo, todėl turi būti laikomi netikėtais. Pasisakydamas dėl DVD grotuvo gedimo, pareiškėjas paaiškino, kad draudiko darbuotoja jį nusiuntė į draudiko parinktą remonto įmonę, tačiau pareiškėjas nepageidavo DVD grotuvo ten remontuoti. Pareiškėjas teigė, kad draudikas jį patikino, kad DVD grotuvo gedimas bus pripažintas draudžiamuoju įvykiu, todėl nuvyko pas savo pasirinktą meistrą, kad šis apžiūrėtų DVD grotuvą. Už DVD grotuvo apžiūrą ir defektų akto surašymą pareiškėjas jo pasirinktam meistrui sumokėjo 10 Eur ir patyrė 25 Eur išlaidų, susijusių su vykimu pas meistrą.

Draudikas 2021 m. liepos 15 d. raštu pateiktame atsakyme į pareiškėjo pretenziją nurodė, kad Ekspertinėse išvadose pateikti duomenys patvirtina, kad tiek vonios patalpos durų defektai bei buto sienų skilimai atsirado ne dėl staiga ir netikėtai įvykusio įvykio, o yra natūralaus nusidėvėjimo bei montavimo darbų klaidų pasekmė.

2021 m. rugpjūčio 4 d. draudikas pareiškėjui pateiktame atsakyme dėl DVD grotuvo gedimo nurodė, kad DVD grotuvo gedimas taip pat pripažintinas nedraudžiamuoju įvykiu, nes, pagal draudimo Taisyklių 56 punktą, namų turto įrenginiams, įvykio dieną senesniems kaip 4 metai, draudimo apsauga negalioja. DVD grotuvo pagaminimo data – 2008 metai.

Pareiškėjas, nesutikdamas su draudiko atsakymuose į pareiškėjo pretenziją nurodytomis aplinkybėmis, Lietuvos bankui pateiktame prašyme nagrinėti vartojimo ginčą išdėstė iš esmės tas pačias įvykio aplinkybes, kaip ir pretenzijoje draudikui. Pasisakydamas dėl įvykio, kurio metu skilo buto sienos, pareiškėjas teigė, kad butas prieš įvykį buvo suremontuotas, namas, kuriame yra apdraustas butas, yra labai senas, todėl jo konstrukcijos nejuda. Sienų skilimas buvo užfiksuotas išvykus bute gyvenusiems nuomininkams, todėl, pareiškėjo teigimu, buto sienos skilo dėl staiga ir netikėtai įvykusio įvykio. Pasisakydamas dėl sugadintų vonios kambario buto durų, pareiškėjas teigė, kad duris montavęs meistras jas įstatė tvarkingai ir žala durims buvo padaryta dėl staiga ir netikėtai įvykusio įvykio, o ne dėl durų montavimo klaidų. Pareiškėjas prašė, kad draudikas pateiktų „ištraukiamosios ventiliacijos oro srauto matavimų duomenis, bei kokių matavimo prietaisų jie buvo išmatuoti“ ir pagal juos darytų išvadas dėl to, ar įvykis yra draudžiamasis.

Pasisakydamas dėl sugedusio DVD grotuvo, pareiškėjas nurodė, kad vyko pas savo surastą meistrą, kad šis apžiūrėtų DVD grotuvą ir surašytų defektų aktą. Minėtas meistras, apžiūrėjęs DVD grotuvą, surašė defektų aktą, už tai pareiškėjas sumokėjo 10 Eur ir papildomai patyrė 25 Eur vykimo pas meistrą išlaidų. Pareiškėjas teigia nežinantis, ar DVD grotuvas sugedo dėl vandens prasiskverbimo, ar dėl kitų priežasčių, todėl prašė už jo gedimą išmokėti draudimo išmoką bei atlyginti vykimo pas meistrą bei defektų akto surašymo išlaidas.

Pareiškėjas Lietuvos banko prašė įvykį pripažinti draudžiamuoju ir išmokėti draudimo išmoką.

Draudikas pateiktame atsiliepime į pareiškėjo kreipimąsi nurodė, kad, vadovaujantis Taisyklių 63 punkto sąlyga, draudžiamasis įvykis – tai bet kuris staiga ir netikėtai atsitikęs įvykis, išskyrus draudimo taisyklėse nurodytus nedraudžiamuosius įvykius. Draudikas nepriima draudimo rizikos už įvykius, kurie nėra atsitikę staigiai ir netikėtai (Taisyklių 74 punktas). Draudikas pažymėjo, kad Taisyklėse taip pat nurodyti įvykiai, kuriems negalioja draudimo apsauga, arba įvykiai, kurie laikomi nedraudžiamaisiais. Administruodamas žalos bylą draudikas nustatė, kad pareiškėjo nurodytas įvykis neatitinka Taisyklėse apibrėžtų draudžiamųjų įvykių sąlygų, todėl atsisakė mokėti draudimo išmoką.

Draudikas teigė, kad, gavus pareiškėjo pranešimą apie įvykį, draudiko atstovas nuvyko apžiūrėti įvykio vietą – pareiškėjo butą. UAB „Smart Claims“ darbuotojai, turintys inžinieriaus ir statybos inžinieriaus kvalifikacijas, pateikė dvi ekspertines išvadas ir dėl buto sienų skilimo, ir dėl vonios kambario durų gedimo. Ekspertinėje išvadoje Nr. 1 nurodyta, kad „durų defektų vietose išorinio koncentruoto mechaninio poveikio žymių, užliejimo iš aukščiau esančių patalpų

ar vamzdynų avarijų neužfiksuota, kas galėtų įtakoti defektų atsiradimą. Tai indikuoja, kad defektai nėra staiga ir netikėto išorinio poveikio pasekmė. Tikėtina, kad dėl durų sumontavimo klaidų durų varčia atidarant / uždarant kliūna už viršutinės staktos dalies, dėl ko ilgainiui apdaila atšoko nuo varčios paviršiaus. Durų varčios viršutinio apdailos sluoksnio atsiluoksniavimas – medžiagų brokas, kokybiškos durys turi atlaikyti patalpų temperatūrų pokyčius ir drėgmę.“

Ekspertinėje išvadoje Nr. 2. daroma išvada, kad „pastato vidaus patalpų sienų ir lubų daugybinių apdailos defektų atsiradimo priežastis yra natūralus pastato konstrukcijų ar jo dalių judėjimas / sėdimas. Tai įprastų, ilgalaikių procesų pasekmė, be staiga ir netikėto išorinio poveikio. Sienų ir lubų defektai charakteringi defektams atsirandantiems dėl pastato ar jo dalių konstrukcijų poslinkio / judėjimo, kai sienų susijungimuose, sienų ir lubų susijungimuose skyla / trūksta glaisto, dažų sluoksnis sienų ar lubų apdailos paviršių plotų dalyse. Kitos galimos defektų atsiradimo priežastys kaip: išorinis koncentruotas mechaninis ar vandens / drėgmės poveikis, grunto suslūgimai ties pastato pamatais ar didelio kiekio vandens pratekėjimo žymės nėra fiksuojami, dėl ko galėtų atsirasti aprašomi vidaus patalpų apdailos defektai.“

Pasisakydamas dėl DVD grotuvo gedimo, draudikas teigė, kad iš buto apžiūros metu padarytų įrenginio fotonuotraukų nustatė, kad įrenginys pagamintas 2008 m., o draudikas neprisiima draudimo rizikos už namų turto prietaisus, senesnius nei 4 metai.

Remdamasis nurodytomis aplinkybėmis, draudikas teigė neturintis pagrindo keisti priimto sprendimo atsisakyti pareiškėjui mokėti draudimo išmoką, atlyginančią apdrausto buto sienų ir vonios kambario durų sugadinimų bei DVD grotuvo remonto išlaidas.

K o n s t a t u o j a m a :

Vadovaujantis Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių, patvirtintų Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23, 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą ir jo pagrindu priimamas sprendimas.

Atsižvelgiant į ginčo šalių pateiktus dokumentus ir paaiškinimus, darytina išvada, kad šalių ginčas kilo dėl draudiko atsisakymo mokėti draudimo išmoką, atlyginančią apdrausto turto defektų remonto išlaidas, pagrįstumo.

Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.987 straipsnyje nustatyta, kad draudimo sutartimi viena šalis (draudikas) įsipareigoja už sutartyje nustatytą draudimo įmoką sumokėti kitai šaliai (draudėjui) arba trečiajam asmeniui, kurio naudai sudaryta sutartis, įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytą draudimo išmoką, apskaičiuotą įstatyme ar draudimo sutartyje nustatyta tvarka, jeigu įvyksta įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytas draudžiamasis įvykis. Draudimo sutartis sudaroma standartinių sutarties sąlygų – draudiko parengtų draudimo rūšies taisyklių – pagrindu prisijungimo būdu (Lietuvos Respublikos draudimo įstatymo (toliau – Draudimo įstatymas) 2 straipsnio 28 dalis). Draudimo rūšies taisyklėse turi būti nustatyti draudžiamieji ir nedraudžiamieji įvykiai (Draudimo įstatymo 92 straipsnio 1 dalies 2 ir 3 punktai).

Draudimo apsaugos apimtį lemia draudimo objektas, draudžiamųjų įvykių, nedraudžiamųjų įvykių sąrašas bei kitos draudimo sutarties sąlygos, nustatančios draudimo sutarties šalių įsipareigojimų turinį, kuris leidžia spręsti apie draudiko prisiimtos draudimo rizikos laipsnį (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2007 m. lapkričio 29 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-536/2007). Įstatyme ir konkrečiose draudimo rūšies taisyklėse nustatytos išimtys, kai draudėjo patirta žala visiškai ar iš dalies nekompensuojama, dėl to, draudėjui kreipusis dėl draudimo išmokos mokėjimo, draudikas turi teisę jos visiškai arba iš dalies nemokėti. Tokią teisę draudikas turi nedraudžiamojo įvykio atveju (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2009 m. vasario 9 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-32/2009). Nedraudžiamasis įvykis – draudžiamojo įvykio požymius turintis įvykis, tačiau taip pat atitinkantis įstatyme ar draudimo sutartyje apibrėžtus papildomus požymius, kuriems esant draudikas atleidžiamas nuo prievolės mokėti draudimo išmoką (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. lapkričio 23 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. e3K-3-426-684/2017).

Nagrinėjamu atveju apdraustam turtui teikiamos draudimo apsaugos apimtis yra apibrėžta Draudimo sutarties sąlygose. Kaip minėta, draudimo liudijimo duomenys patvirtina, kad butas buvo apdraustas draudimo variantu „If super namai“. Remiantis Taisyklių 63 punkte nustatytais sąlygomis, būstą apdraudus draudimo variantu „If super namai“, draudimo išmoka yra mokama dėl bet kurio staiga ir netikėtai atsitikusio įvykio, išskyrus Taisyklėse

nurodytus nedraudžiamuosius įvykius.

Kaip minėta, draudikas, atsisakydamas mokėti apdrausto turto defektų remonto išlaidas atlyginančią draudimo išmoką, rėmėsi Taisyklių 56, 74, 75, 79 ir 82 punktais. Taisyklių 56 punkte nustatyta, kad draudimas negalioja namų turto įrenginiams, įvykio dieną senesniems kaip 4 metai. Taisyklių 74 punkte nustatyta, kad nedraudžiamaisiais yra pripažįstami tie įvykiai, kurie nėra staigūs ir netikėti. Taisyklių 75 punkte nustatyta, kad draudimas negalioja įvykiams, kurie įvyko dėl natūralaus nusidėvėjimo (pvz., techninių savybių praradimo ir kt.) arba neišvengiamų natūralių procesų (pvz., drėgmės, korozijos, kalkių, puvinio, mikroorganizmų, grybelio, garavimo, struktūros, spalvos ar kvapo pasikeitimo ir kt.). Taisyklių 79 punkte įtvirtinta, kad draudikas nedraudžia nuo statinio defektų (pvz., irimo, skilimo, sugriuvimo ir kt.), kilusių dėl konstrukcijų nusėdimo, pakilimo, pasislinkimo, išsiplėtimo. Taisyklių 82 punkte nustatyta, kad draudikas nedraudžia nuo klaidų ir trūkumų, už kuriuos pagal garantiją arba įstatymuose nustatyta tvarka atsako gamintojas, pardavėjas, tiekėjas, rangovas, montuotojas, garantinę ar techninę priežiūrą vykdomas asmuo. Jeigu darbus atliko draudėjas (įskaitant statybą ūkio būdu), draudėjas prilyginamas šiame punkte išvardytiems asmenims.

Siekdamas pagrįsti, kad Taisyklėse įtvirtintos nedraudžiamųjų įvykių sąlygos taikomos pagrįstai, draudikas rėmėsi Ekspertinės išvados Nr. 1 ir Ekspertinės išvados Nr. 2 duomenimis bei surinktais duomenimis apie DVD grotuvo pagaminimo datą.

Ekspertinėje išvadoje Nr. 1 nurodyta, kad „fiksuojami daugybiniai sienų ir lubų apdailos defektai: matomi trūkimai / skilimai apdailos paviršiuje. Defektų lokacijos: ties sienų susijungimais, sienų ir lubų susijungiamais, antresolės patalpų grindų medinių sijų ir sienos susijungimuose, dalyje sienų ploto. Apdailos defektų vietose vandens užliejimo požymių iš aukščiau esančių patalpų, drėgmės prasiskverbimo požymių pro išorines pastato konstrukcijas ar išorinio koncentruoto mechaninio poveikio žymių neužfiksuota.“ Daromos ekspertinės išvados, kad „pastato vidaus patalpų sienų ir lubų daugybinių apdailos defektų atsiradimo priežastis yra natūralus pastato konstrukcijų ar jo dalių judėjimas / sėdimas. Tai įprastų, ilgalaikių procesų pasekmė, be staigaus netikėto išorinio poveikio; sienų ir lubų defektai charakteringi defektams atsirandantiems dėl pastato ar jo dalių konstrukcijų poslinkio / judėjimo, kai sienų susijungimuose, sienų ir lubų susijungimuose skyla / trūksta glaisto, dažų sluoksnis sienų ar lubų apdailos paviršių plotų dalyse; kitos galimos defektų atsiradimo priežastys kaip: išorinis koncentruotas mechaninis ar vandens / drėgmės poveikis, grunto suslūgimai ties pastato pamatais ar didelio kiekio vandens pratekėjimo žymės nėra fiksuojami, dėl ko galėtų atsirasti aprašomi vidaus patalpų apdailos defektai.“

Ekspertinėje išvadoje Nr. 2 nurodyta, kad „fiksuojami durų defektai: matoma, kad durų varčia darinėjant kliūna už viršutinės staktos dalies, atšokusi, išsipūtusi apdaila. Atsisluoksniavęs varčios viršuje viršutinis apdailos sluoksnis. Durys ir apdailos medžiagos be išorinio koncentruoto mechaninio poveikio žymių. Patalpų deformacijų, vandens / drėgmės poveikio, vandentiekio ar nuotekų vamzdynų avarių vizualiai neužfiksuota; Remiantis disponuojama informacija yra daromos išvados, kad labiausiai tikėtinos buto vidaus patalpų durų defektų atsiradimo priežastis yra medžiagų brokas, durų montavimo klaidos.“ Minėtoje eksperto išvadoje daromos išvados, kad „durų defektų vietose išorinio koncentruoto mechaninio poveikio žymių, užliejimo iš aukščiau esančių patalpų, ar vamzdynų avarių neužfiksuota, kas galėtų įtakoti defektų atsiradimą. Tai indikuoja, kad defektai nėra staigaus ir netikėto išorinio poveikio pasekmė; Tikėtina, kad dėl durų sumontavimo klaidų durų varčia atidarant / uždarant kliūna už viršutinės staktos dalies, dėl ko ilgainiui apdaila atšoko nuo varčios paviršiaus; Durų varčios viršutinio apdailos sluoksnio atsisluoksniavimas – medžiagų brokas, kokybiškos durys turi atlaikyti patalpų temperatūrų pokyčius ir drėgmę.“

Vertinant pareiškėjo teiginius, kad draudikas neįrodė žalos apdraustam turtui atsiradimo priežasties ir nepateikė ekspertinio žalos atsiradimo priežasčių vertinimo, kuris būtų pagrįstas „ištraukiamosios ventiliacijos oro srauto matavimų duomenimis“, reikšminga yra kasacinio teismo suformuota draudėjo teisės į mokėtiną draudimo išmoką ir jai įgyvendinti reikšmingų aplinkybių įrodinėjimo, aiškinimo ir taikymo praktika. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas 2017 m. kovo 8 d. nutartyje, priimtoje civilinėje byloje Nr. e3K-3-117-686/2017, atkreipė dėmesį į Draudimo įstatymo 98 straipsnio 2 ir 3 dalis, nustatančias, kad draudikas privalo tirti aplinkybes, būtinas draudžiamojo įvykio faktui, pasekmėms ir draudimo išmokos dydžiui nustatyti, dėdamas reikiamas pastangas. Draudikas neturi teisės išmokėti draudimo išmoką ar atsisakyti ją išmokėti, neįsitikinęs, kad draudžiamasis įvykis buvo, atsisakyti išmokėti draudimo išmoką, nepatikrinęs visos jam prieinamos informacijos.

Kasacinis teismas pabrėžė, kad, siekiant užtikrinti nurodytų Draudimo įstatymo reikalavimų įgyvendinimą, Draudimo įstatymo 98 straipsnio 1 dalyje nustatytos draudėjo, naudos gavėjo, taip pat nukentėjusio trečiojo asmens pareigos. Šie draudimo teisinių santykių dalyviai privalo pateikti draudikui visus turimus dokumentus ir informaciją apie draudžiamąjį įvykio aplinkybes ir pasekmes, būtinus nustatant draudimo išmokos dydį. Draudiko reikalavimu šie asmenys taip pat privalo pateikti būtinus nustatant draudimo išmokos dydį dokumentus apie draudžiamąjį įvykio aplinkybes ir pasekmes, kuriuos draudikas turi teisę gauti įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka. Kokie dokumentai pateiktini draudikui, privalo būti nurodyta draudimo sutartyje.

Remdamasis nurodytu teisiniu reglamentavimu, Lietuvos Aukščiausiasis Teismas konstatavo, kad minėtos Draudimo įstatymo nuostatos įtvirtina draudiko pareigą, pasinaudojant jam suteiktomis teisėmis, nustatyti draudžiamąjį įvykį ar jo nebuvimą, kitas draudimo išmokai mokėti reikšmingas aplinkybes, o kitiems draudimo santykių dalyviams nustato pareigą pateikti draudikui visus turimus draudimo sutartyje nurodytus ir draudiko reikalaujamus dokumentus bei informaciją. Dėl to kilus šalių ginčui dėl pirmiau nurodytų aplinkybių, lėmusių draudiko atsisakymą mokėti draudimo išmoką, draudikas turi pareigą pateikti pagal įstatymo reikalavimus privalomus surinkti duomenis, pagrindžiančius jo sprendimą nemokėti draudimo išmokos, o kiti draudimo santykių dalyviai, juos ginčydami, privalo pateikti savo argumentus ir nurodomas aplinkybes patvirtinančius įrodymus (Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 12 ir 178 straipsniai).

Svarbu pažymėti, kad nors Draudimo įstatymo 98 straipsnio 1 dalyje nustatyta draudėjo pareiga draudikui pateikti duomenis apie įvykio, kuris gali būti pripažintas draudžiamuoju, aplinkybes, tačiau pareiškėjas draudikui 2021 m. birželio 14 d. pateiktame pranešime apie apdrausto turto defektus nenurodė jokių žalos atsiradimo aplinkybių ir jos atsiradimo priežasčių. UAB „Smart claims“ sudarytų Apžiūros aktų formoje pažymėta žalos atsiradimo priežastis „kita“, tačiau minėtame dokumente nėra jokių duomenų apie žalos atsiradimo priežastis.

Pareiškėjas prašyme nagrinėti vartojimo ginčą nurodė, kad buto sienų skilimą, vonios durų apgadinimus bei DVD grotuvo sugadinimus pastebėjo tik po to, kai išsikraustė nuomininkai. Atsižvelgiant į tai ir remiantis Apžiūros aktų duomenimis, taip pat dviejose ekspertinėse išvadose nurodytomis aplinkybėmis, kad defektai nėra staigus ir netikėto įvykio pasekmė, darytina išvada, kad 2021 m. birželio 14 d. pareiškėjo draudikui pateiktame pranešime apie apdrausto turto defektus nurodyta 2021 m. birželio 13 d. įvykio data yra laikytina turto defektų pastebėjimo, o ne staigus ir netikėto įvykio (pvz., vandens poveikio ar kito pobūdžio netikėtai įvykusio būsto sugadinimo) data.

Pareiškėjas teigė, kad apdrausto būsto defektus pastebėjo tik nuomininkams išsikrausčius, todėl, remiantis pareiškėjo draudikui ir Lietuvos bankui pateiktais paaiškinimais apie apdraustam būstui padarytą žalą, darytina išvada, kad pareiškėjas iš esmės teigė, jog būsto sugadinimų priežastys jam nėra žinomos ir kad pareiškėjas nebuvo pastebėjęs jokio staigus ir netikėto įvykio, galėjusio lemti apdrausto turto defektų atsiradimą.

Atsižvelgiant į Draudimo įstatymo 98 straipsnio 1 dalies nuostatas, kad draudėjo privalomi draudikui pateikti duomenys turi būti nurodyti Draudimo sutartyje, pažymėtina, kad Taisyklių 189 punkte yra išvardyti dokumentai, kuriuos draudėjas privalo pateikti, kad gautų draudimo išmoką. Minėtame Taisyklių punkte nustatyta, kad draudėjas draudikui turi pateikti pranešimą apie žalą, nurodyti *įvykio datą ir laiką, įvykio aplinkybes ir priežastis*, nuostolių dydį ir banko sąskaitą, į kurią reikia pervesti draudimo išmoką, informaciją, kokioms institucijoms pranešta apie įvykį. Pareiškėjas draudikui nenurodė tikslių žalos atsiradimo duomenų (kaip minėta, Lietuvos bankui pateikti duomenys suteikia pagrindą daryti išvadą, kad pareiškėjo nurodyta 2021 m. birželio 13 d. data yra turto defektų pastebėjimo, o ne jų atsiradimo data), taip pat nepateikė paaiškinimų apie būsto sienų skilimo, vonios kambario durų bei DVD grotuvo sugedimo aplinkybes ir priežastis.

Atsižvelgiant į Draudimo įstatymo 98 straipsnyje įtvirtintas draudimo sutarties šalių pareigas, įvykus įvykiui, kuris gali būti pripažįstamas draudžiamuoju, pažymėtina tai, kad draudikas, siekdamas įvykdyti įstatymo reikalavimus įrodymais pagrįsti sprendimą atsisakyti išmokėti draudimo išmoką, rėmėsi dviem ekspertinėmis išvadomis, kuriose konstatuota, kad tiek buto sienų, tiek vonios durų apgadinimus lėmė ne staigus ir netikėtas įvykis, o natūralus pastato konstrukcijų ar jo dalių judėjimas bei durų montavimo klaidos.

Atsisakydamas pareiškėjui išmokėti draudimo išmoką už DVD grotuvo gedimą, draudikas rėmėsi duomenimis, kad įrenginys pagamintas 2008 m. Kaip buvo minėta, Taisyklių

56 punkte nustatyta, kad „draudimas negalioja namų turto įrenginiams, įvykio dieną senesniems kaip 4 metai“. Atkreiptinas dėmesys, kad minėta Taisyklių sąlyga aiškiai neapibrėžia, ar turima omenyje namų turto įrenginių pagaminimo data, ar įsigijimo data. Draudikas teigia, kad Taisyklių 56 punkto nuostatą reikėtų aiškinti taip, kad draudimas negalioja namų turto įrenginiams, kurių pagaminimo, o ne įsigijimo „data yra senesnė nei 4 metai skaičiuojant nuo įvykio dienos“. Vertinant Taisyklių 56 punkto sąlygos aiškumą, t. y. ar ji gali būti vienareikšmiškai aiškinama draudiko pasirinktu būdu, pažymėtina, kad minėtoje Taisyklių sąlygoje vis dėlto nėra aiškiai apibrėžta, ar 4 metų terminas skaičiuojamas nuo įrenginio pagaminimo datos, ar nuo įrenginio įsigijimo datos. Kita vertus, pareiškėjas šios Taisyklių sąlygos aiškumo neginčijo, tik teigė, kad įrenginys buvo įsigytas 2019 metais, tačiau įrenginio įsigijimo dokumentų nei Lietuvos bankui, nei draudikui nepateikė. Draudikas Lietuvos bankui pateikė fotonuotrauką, kurioje užfiksuota įrenginio pagaminimo data – 2008 m. Pareiškėjas neginčijo fakto, kad DVD grotuvas pagamintas 2008 metais.

Įvertinus aplinkybę, kad pareiškėjas nei draudikui, nei Lietuvos bankui nepateikė DVD grotuvo įsigijimo dokumentų, neginčijo draudiko nustatytos aplinkybės, kad DVD grotuvas buvo pagamintas 2008 metais, neginčijo Taisyklių 56 punkto sąlygos aiškumo, darytina išvada, kad, pareiškėjui nepateikus DVD grotuvo įsigijimo dokumentų, o draudikui nustačius, kad DVD grotuvas buvo pagamintas 2008 m., draudikas pagrįstai taikė Taisyklių 56 punkto nuostatą ir atsisakė mokėti draudimo išmoką už sugedusį DVD grotuvą.

Pareiškėjas Lietuvos banko prašė atlyginti 10 Eur išlaidų už DVD grotuvo apžiūrą, kurią atliko pareiškėjo pasirinktas meistras, bei atlyginti 25 Eur išlaidų, susijusių su vykimu pas meistrą. Lietuvos bankui pateikti dokumentai patvirtina, kad draudikas pareiškėjo prašė pateikti DVD grotuvo įsigijimo dokumentus bei atgabenti įrenginį apžiūrai į draudiko nurodytą autorizuotą tokių įrenginių remonto įmonę UAB „Emtoservis“, tačiau pareiškėjas atsisakė tai daryti ir pasirinko savo meistrą, jam už įrenginio apžiūrą bei defektų akto surašymą sumokėjo 10 Eur. Įvertinus, kad DVD grotuvo gedimas buvo pagrįstai pripažintas nedraudžiamuoju įvykiu, nėra pagrindo teigti, kad turi būti tenkinamas pareiškėjo reikalavimas atlyginti su draudžiamuoju įvykiu susijusias papildomas išlaidas.

Ginčo nagrinėjimo Lietuvos banke metu pareiškėjas pateikė papildomą reikalavimą – išreikalauti iš draudiko pokalbių su draudiko darbuotoja įrašus, nes, pareiškėjo teigimu, draudiko darbuotoja jam teigusi, kad DVD grotuvo gedimas bus pripažintas draudžiamuoju įvykiu, dėl to pareiškėjas ir vyko pas savo pasirinktą meistrą, kad šis apžiūrėtų DVD grotuvą, ir dėl to patyrė papildomų išlaidų. Atsižvelgiant į tai, kad iš turimų duomenų buvo nustatyta, kad draudikas pagrįstai, vadovaudamasis Taisyklių 56 punkto sąlyga, DVD grotuvo gedimą pripažino nedraudžiamuoju įvykiu ir atsisakė mokėti draudimo išmoką, šio pareiškėjo pateikto papildomo reikalavimo pagrįstumo vertinimas galutiniam priimam sprendimui neturės įtakos, todėl šio pareiškėjo pateikto reikalavimo pagrįstumas nebus vertinamas kaip teisiškai reikšmingas šio ginčo sprendimui.

Atsižvelgiant į Draudimo įstatymo 98 straipsnio 1–3 dalyse įtvirtintas draudimo sutarties šalių pareigas, įvykus įvykiui, taip pat kasacinio teismo suformuotą minėtų teisinių santykių, kilus civilinio pobūdžio ginčui, aiškinimo ir taikymo praktiką, pažymėtina, kad draudikas įrodymais pagrindė sprendimą atsisakyti mokėti draudimo išmoką, o pareiškėjas, ginčydamas draudiko sprendimą, nepateikė jokių įrodymų, pagrindžiančių žalos apdraustam turtui atsiradimo aplinkybes ir priežastis, ir nenurodė jokių duomenų, kurie nugincyty draudiko pateiktas Ekspertinę išvadą Nr. 1 bei Ekspertinę išvadą Nr. 2. Pareiškėjas taip pat nepateikė jokių duomenų, kurie galėtų pagrįsti, kad DVD grotuvas buvo įsigytas 2019 metais, taip pat neginčijo ir draudiko nustatyto fakto, kad įrenginys buvo pagamintas 2008 metais. Draudikas nurodė, kad „ne kartą siūlė draudėjui iškilusius klausimus aptarti susitikimo su draudiko metu, tačiau draudėjas pozicijos dėl susitikimo neišreiškė“.

Atsižvelgiant į tai, kad Draudimo įstatymo 98 straipsnio 1 dalis ir Taisyklių 189 punktas įpareigoja draudėją draudikui pateikti informaciją apie įvykio aplinkybes, taip pat nurodyti įvykio datą, laiką, priežastis ir duomenis, kokioms institucijoms buvo pranešta apie įvykį, pareiškėjui nepateikus minėtos informacijos ir (arba) draudiko pateiktų Ekspertinės išvados Nr. 1 bei Ekspertinės išvados Nr. 2 nenuginčijus kitais įrodymais, taip pat nepateikus DVD grotuvo įsigijimo dokumentų, nėra pagrindo abejoti, ar draudiko sprendimas atsisakyti mokėti draudimo išmoką, atlyginančią turto defektų išlaidas, yra teisingas.

Lietuvos bankui pateikti draudiko paaiškinimai suteikia pagrindą teigti, kad, pareiškėjui pateikus papildomus įrodymus apie žalos atsiradimo aplinkybes ir priežastis arba jeigu dėl minėto įvykio būtų gauti Ekspertinę išvadą Nr. 1 bei Ekspertinę išvadą Nr. 2 paneigiantys kito

ekspertinio vertinimo duomenys, arba jeigu būtų pateikti DVD grotuvo įsigijimą 2019 m. patvirtinantys dokumentai, draudikas papildomai vertintų pareiškėjo nurodytą įvykį. Remiantis turimais duomenimis ir draudiko surinktais įrodymais, galinčiais pagrįsti draudiko sprendimą nemokėti draudimo išmokos, darytina išvada, kad draudikui nėra pagrindo tenkinti pareiškėjo reikalavimo mokėti turto sugadinimų remonto išlaidas atlyginančią draudimo išmoką. Atsižvelgiant į tai, pareiškėjo reikalavimas dėl draudimo išmokos mokėjimo yra atmestinas kaip nepagrįstas.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo X.X. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Direktorius

Arūnas Raišutis